

спостерігається у придолинних частинах річок. Тут на схилах у 15-20⁰ розташовуються висячі яри глибиною до 6 – 7 м. Їх обривисті голі стінки ускладнені зсувними формами. Розвиток зсувних процесів обумовлений близьким заляганням ґрунтових вод, а також – глинистими масами, що легко розмиваються та пливуть.

Значного поширення у Закарпатському передгір'ї набула найбільш небезпечна водна ерозія ґрунтів. В умовах пологого схилу найбільше проявляється поверхнева або площинна ерозія, яка розглядається як перша стадія водної ерозії ґрунтів. При недостатній або відсутній боротьбі з струмковою ерозією виникає лінійна, або яружна, яка є найбільш руйнівною для ґрунту. В результаті густа сітка ярів розділює поля на невеликі ділянки, утруднює обробіток ріллі, знижує продуктивність техніки, яка використовується, робить неможливою правильну організацію сільськогосподарської території.

УДК: 633.1(323):631.8

БАРІНОВ Артур, студент 2 курсу другого (магістерського) рівня освіти
спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ТРАЧ Іван Васильович**, кандидат с-г. наук, асистент
кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ РІВНЯ МІНЕРАЛЬНОГО УДОБРЕННЯ НА УРОЖАЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Висока урожайність якісного зерна пшениці озимої залежить від ряду факторів, що діють продовж її вегетації, вони мають як позитивний так і негативний вплив на культуру. В теперішній час нові, високопродуктивні сорти озимої пшениці демонструють більш ефективне використання їх генетичного

потенціалу. В умовах різких змін клімату вирощування цієї культури вимагає комплексного науково-обґрунтованого підходу до умов вирощування озимої пшениці. Важливе місце у вирощуванні цієї культури належить живленню та використанню мінеральних добрив, як джерела поповнення макроелементів. Оптимізація мінерального живлення зумовлює покращення зимостійкості посівів, кращому розвитку стеблостою та в загальному отримання високих та сталих врожаїв [1,2].

Мета досліджень полягає в дослідженні умов та особливостей формування урожайності рослин пшениці озимої залежно від сорту та норм мінеральних добрив в умовах ФГ «Чернишова» с. Антонівка, Новоушицького району, Хмельницької області.

Для виконання вказаної мети необхідно було вирішити наступні задачі:

- визначити кращу польову схожість насіння сортів пшениці озимої та їх збереженість в осінньо-зимовий період;
- встановити вплив мінерального добрива на формування посівів пшениці озимої, урожайність зерна та його якість;
- проаналізувати економічну оцінку досліджуваних технологічних факторів вирощування пшениці озимої.

Результати досліджень. Дослідження, як уже зазначалось, проводилися в фермерському господарстві «Чернишова», що знаходиться в селі Антонівка, Новоушицького району, Хмельницької області. Для вивчення рівня мінерального удобрення на посівах пшениці озимої використовували нові перспективні сорти пшениці озимої: Зоря ланів, Рось та Муза білоцерківська. Другим фактором дослідження було вивчення дії мінерального добрива на формування продуктивності пшениці озимої. Норма добрив склала $N_{30}P_{90}K_{90}$ та двохразове підживлення азотними добривами ранньовесняне і при виході в трубку в розмірі N_{30} та N_{60} .

Врожайність пшениці озимої – це інтегральний показник продуктивності рослин на кожному етапі росту і розвитку. Накопичення маси цього показника залежить від сукупності всіх елементів структури урожаю, їх взаємодії та часу

формування. Допустимий є вираз, що: «урожай – це результат взаємодії комплексу біологічних властивостей з умовами зовнішнього середовища». Характерним є можливість людини впливати на певні критичні періоди вегетації пшениці озимої, на кожен елемент формування структури урожаю і використовувати їх для кращого виявлення дії в продуктивності рослини [3,4].

Для вивчення продуктивності пшениці озимої ми впродовж 2023-2024 рр. проводили облік на дослідних ділянках в посівах пшениці озимої. Облік рослин проводили за основними пунктами: схожість, кустистість, перезимівля, формування асиміляційної поверхні листя, висота рослин, довжина колоса, маса зерна в колосі.

В результаті досліджень отримали врожай пшениці на рівні 5,13 – 7,59 т/га (таблиця 1). Показник урожайності варіював залежно від погодних умов року, сорту пшениці та дози внесення мінерального добрива.

Таблиця 1

Вплив мінеральних добрив на урожайність зерна сортів пшениці озимої, т/га

Сорт	Удобренья	Роки дослідження		Середнє
		2023	2024	
1. Зоря ланів	N ₃₀ P ₉₀ K ₉₀ (фон)	5,13	6,59	5,86
	Фон + N ₃₀	5,67	6,90	6,29
	Фон + N ₆₀	5,60	6,99	6,29
2. Рось	N ₃₀ P ₉₀ K ₉₀ (фон)	5,52	6,45	5,99
	Фон + N ₃₀	6,08	7,06	6,57
	Фон + N ₆₀	6,08	7,23	6,66
3. Муза білоцерківська	N ₃₀ P ₉₀ K ₉₀ (фон)	5,73	6,70	6,21
	Фон + N ₃₀	7,03	7,96	7,50
	Фон + N ₆₀	7,20	8,10	7,65

В цілому дворазове внесення азоту сприяло вищій продуктивності пшениці озимої.

Порівнюючи урожайність 2023 та 2024 рр. ми бачимо що крайній рік був більш сприятливим для вирощування пшениці озимої. Сорти Зоря ланів – Рось – Муза білоцерківська в цьому році сформували більшу урожайність на 1,46 – 1,23 – 1,39 т/га.

Азотне підживлення в середньому дало на 0,67 т/га прибавку до врожаю.

Висновок. Найефективнішим виявився сорт пшениці озимої Муза білоцерківська, урожайністю 7,65 т/га. Також сорти Рось та Муза білоцерківська краще реагували на підживлення азотом N_{30} та N_{60} . Динаміка приросту в сорту Зоря ланів була дещо меншою.

Список використаних джерел:

1. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф., Івашук П.В., Корнійчук О.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур / За ред... В.В. Лихочвора, В.Ф. Петриченка. – 3-є вид., виправ., допов. – Львів: НВФ «Українські технології», 2010. – 1088 с.
2. Лихочвор В.В. Продуктивність колоса озимої пшениці / В.Лихочвор, С. Костючко – Агробізнес сьогодні. - № 14(213) – липень, - 2011. agro-business.com.ua
3. Мазур В.І. Вплив погодних умов на формування елементів продуктивності озимої пшениці // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів з проблем виробництва зерна в Україні. – 2012. С.10.
4. Методика державного сортовипробування сільськогосподарських культур (зернові, круп'яні та зернобобові) / Під ред.. В.В. Вовкодава. – К.: - 2001. – вип.. 2.